

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING
till Landstinget med förslag till landskapslag
om ändring av kommunalskattelagen för land-
skapet Åland.

Kommunalskattelagen för landskapet Åland (70/88) är en s.k. blankettlag enligt vilken skatt på inkomst skall erläggas till kommunerna i enlighet med lagen och förordningen om skatt på inkomst och förmögenhet (FFS 1240 och 1244/88), om inte annat uttryckligen sägs i lagen. När kommunalskattelagen antogs gjordes den tillämplig endast vid beskattningen för år 1989 men den har nyligen ändrats (73/89) så att den skall tillämpas även därefter.

Från den ovan nämnda rikslagstiftningen skall enligt kommunalskattelagen avvikelser gälla bl.a. i fråga om vissa avdrag. Dessa avdrag är reseavdraget, ränteavdraget, sjöarbetsinkomstavdraget och avdraget för sjukdomskostnader. Genom ikraftträdandet av kommunalskattelagen minskade, jämfört med tidigare rådande förhållanden, skillnaderna mellan landskapslagstiftningen och rikslagstiftningen om skatt på inkomst till kommunerna.

I fråga om rätten att avdra kostnader för resor mellan bostad och arbetsplats infördes genom kommunalskattelagen en ny princip eftersom kostnaderna enligt lagens 9 § får avdras endast till den del de överstiger 2.000 mark under skatteåret. Denna inskränkning i avdragsrätten gäller oberoende av vilket slag av färdmedel som använts. Till följd härav har det för de skattskyldiga kommit att framstå som mindre fördelaktigt att företa arbetsresorna med buss än med egen bil. Detta förhållande är inte tillfredsställande, eftersom den i landskapet upprätthållna linjetrafiken med buss, den s.k. Ålandstrafiken, subventioneras av landskapet för att vara konkurrenskraftig.

Turtätheten inom Ålandstrafiken är för närvarande på en sådan nivå att det för de flesta som är beroende av transporter mellan bostaden och arbetsplatsen är möjligt att anlita den trafiken för de dagliga resorna. De avgifter som uppbärs av de resande är inte speciellt höga. Om s.k. månadskort används, varierar månads-kostnaden mellan 110 mark och 460 mark beroende på resans längd. Likväl anlitas inte Ålandstrafiken i den utsträckning som det är önskvärt med tanke på det stöd som ges för trafiken. Enligt landskapsstyrelsens uppfattning synes det därför nödvändigt att främja Ålandstrafiken också med andra medel än med direkta subventioner. Mest ändamålsenligt bör det härvid vara att ändra avdragsreglerna. Sålunda föreslår landskapsstyrelsen att de som anlitar Ålandstrafiken skall få avdra resekostnaderna till fullt belopp. Eftersom resorna kan företas med olika transport-

medel under ett skatteår, är det nödvändigt att det i lagen anges när kostnaderna skall få avdras till fullt belopp och när avdragsrätten skall gälla endast de kostnader som överstiger 2.000 mark under skatteåret. Denna gräns mellan full och inskränkt avdragsrätt föreslås vara hälften av de avdragsberättigade kostnaderna.

Enligt 10 § kommunalskattelagen gäller från och med skatteåret 1989 en mera inskränkt avdragsrätt för räntor än tidigare. De högsta tillåtna avdragen är dock fortfarande högre än vid statsbeskattningen. Målet är att avdraget skall minska så att överensstämmelse uppnås med de regler som gäller vid statsbeskattningen. Avsikten var tidigare att nedskärningarna skulle göras stegvis under flera år. På grund av de ändringar som planeras i lagen om skatt på inkomst och förmögenhet, (prop 110/89), enligt vilka avsikten bl.a. är att införa ett bostadsavdrag som skall få göras från statsskatten, är det dock nödvändigt att nedskärningarna i avdragsrätten för räntor genomförs snabbare än planerat. Orsaken härtill är att bostadsavdraget är utformat så att det i huvudsak skall ersätta den samhällssubvention för bostadsanskaffningar som ränteavdraget för närvarande står för. Åtminstone till en början kommer dock valfrihet att gälla mellan det nuvarande systemet med ett stort ränteavdrag för bostadsfinansieringen och systemet med ett bostadsavdrag från statsskatten.

Av de skäl som anges ovan föreslår landskapsstyrelsen att de högsta tillåtna ränteavdragen minskas till de belopp som gäller enligt lagen om skatt på inkomst och förmögenhet. Liksom för närvarande skall dock bestämmelserna om räntetak inte gälla räntor på lån som hänför sig till gårdsbruk, näringsverksamhet och annan förvärvsverksamhet. Under en övergångsperiod om ett skatteår (1990) föreslås desutom de f.n. gällande reglerna kvarstå, dock anpassade till bestämmelserna om bostadsavdrag från statsskatten samt till de vid statsbeskattningen gällande bestämmelserna om den del av räntorna som får avdras.

Bland de avdrag som borttogs när kommunalskattelagen trädde i kraft fanns det s.k. studieavdraget, som när det senast beviljades utgjorde 2.600 mark per termin. Härigenom skärptes beskattningen av studerande som arbetar under sommarferierna, trots de samtidigt införda nya reglerna om hur grundavdraget minskar när inkomsterna överstiger maximibeloppet för avdraget. Denna skärpning i beskattningen har visat sig ha en större negativ inverkan än väntat för de studerandes intresse av att arbeta under sommaren. Åtminstone en del av det åländska näringslivets problem med att erhålla arbetskraft under senaste sommar har ansetts bero på de studerandes minskade intresse för feriearbete. Enligt landskapsstyrelsens uppfattning bör därför ett studieavdrag om 2.000 mark per termin införas. Till lagen föreslås sålunda fogat en ny 12a § med bestämmelser om

studieavdraget. Paragrafen har utformats så att avdraget skall beviljas under samma förutsättningar som det vid beskattningen för år 1988 beviljade studieavdraget.

Med hänvisning till det anförda föreläggs Landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g
om ändring av kommunalskattelagen för landskapet Åland

I enlighet med landstingets beslut

ändras 9 § 1 mom. och 10 § kommunalskattelagen den 29 december 1988 för landskapet Åland (70/88) samt

fogas en ny 12a § till lagen som följer:

9 §

I 83 § lagen om skatt på inkomst och förmögenhet avsett avdrag får vid kommunalbeskattningen göras för kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen med buss eller annat forskaffningsmedel som är i regelbunden trafik samt, beräknade enligt de grunder landskapsstyrelsen årligen fastställer, för kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen med annat slag av forskaffningsmedel. Kostnaderna får avdras endast till den del de överstiger 2.000 mark under skatteåret. Om mer än hälften av de avdragsberättigade kostnaderna utgörs av kostnader för resor med buss eller annat forskaffningsmedel som är i regelbunden trafik, får dock även den del av kostnaderna som understiger 2.000 mark avdras.

10 §

Den i 89 § lagen om skatt på inkomst och förmögenhet stadgade inskränkningen i rätten att avdra räntor skall vid kommunalbeskattningen gälla räntor på andra lån än sådana som hänför sig till näringsverksamhet, gårdsbruk eller annan förvärvsverksamhet.

12a §

Den skattskyldige har rätt att vid kommunalbeskattningen avdra 2.000 mark för varje termin under vilken han erhållit regelbunden och full undervisning i en läroinrättning på grundskole-, gymnasie- eller högskolenivå eller i en därmed jämförbar läroinrättning (s t u d i e a v d r a g).

Denna lag tillämpas, med nedan angivna undantag, första gången vid den beskattning som skall verkställas för år 1990.

Med avvikelse från vad i 10 § denna lag är stadgat får vid beskattningen för år 1990 skattskyldig som avses i 89 § lagen om skatt på inkomst och förmögenhet avdra 85 procent av det sammanlagda beloppet av räntorna på andra lån än sådana som hänför sig till näringsverksamhet, gårdsbruk eller annan förvärvsverksamhet, dock endast till den del räntorna överstiger 1.000 mark och högst till de maximibelopp som anges nedan.

Maximibeloppen, i vilka det får ingå högst 10.000 mark i andra räntor än räntor på lån för anskaffning, förbättring eller reparation av stadigvarande bostad, är:

1) 10.000 mark för skattskyldig som gjort ett i 146a § lagen om skatt på inkomst och förmögenhet avsett bostadsavdrag liksom även för makar tillsammans när bägge gjort bostadsavdrag;

2) 13.000 mark för makar tillsammans när endast den ena maken gjort bostadsavdrag;

3) 25.000 mark, om bostadsavdrag inte gjorts, för fysisk person och för makar tillsammans samt för inhemskt dödsbo som beskattas särskilt; samt

4) 30.000 mark, om bostadsavdrag inte gjorts, för fysisk person och makar tillsammans som försörjt minderårigt barn under året.

Mariehamn den 28 december 1989

V i c e l a n t r å d

May Flodin

T.f. lagberedningschef

Lars Karlsson